

ných. Nelze proto uznati pochybeným, vyslovil-li rozsudek o stěžovateli, že se »přidal« (§ 69 tr. zák.) ku sročení, byť i sám se sebraným a vyzbrojeným dělnictvem do Oslavan netáhl.

Čís. 601.

Shluknutím ve smyslu § 283 tr. zák. jest i takový sběh většího počtu osob, k němuž došlo z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu.

»Hádkou« ve smyslu § 284 tr. zák. jest i pouhá odmluva, pokud se jí projevuje názor, přičící se vůli vrchnosti.

Po stránce subjektivní stačí ku přečinu dle § 305 tr. zák. vědomí pachatelovo o protizákonnosti jeho činu.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1921, Kr II 497/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. května 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečiny dle §§ 283, 284 a 285 tr. zák. a přestupkem dle § 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost shledává rozsudek vadným především proto, že prý není vyšetřeno, zda obžalovaný patřil k davu vůbec a zejména v době, kdy bylo davu přikázáno, by se rozešel; dále prý není zjištěno, zdali si obžalovaný byl též subjektivně vědom toho, že rozkaz, daný davu, platí též pro něho, jehož úmysl se přičil přímo úmyslu davu. Stížnost je bezdůvodna. Rozsudek výslovně zjišťuje, že obžalovaný patřil k davu, a odůvodňuje to jednak poukazem na výpovědi svědků, že dlel občas mezi davem a dále úvahou, že nepatřil k osobám úředním a neměl na nádraží co činiti. Odpor stížnosti proti tomuto předpokladu je jen nepřipustným brojením proti přesvědčení soudu nalézacího (§§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř.) a je tím méně na místě, když stížnost sama uvádí, že obžalovaný přišel na nádraží jako důvěrník dělnictva. Nehledě k tomu, jest námitka stížnosti právně nezávažna, poněvadž ze sankce § 283 tr. zák. není vyloučen ani případ, když pachatelova přítomnost při shluknutí byla snad jen nahodilou, ježto tím, že se k davu přidruží, je tím jeho příslušnost k němu zjištěna. Nabývá proto ve smyslu § 283 tr. zák. rázu shluknutí i takové sběhnutí se většího počtu osob, k němuž došlo i z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu. Zjištěno pak je nejen, že dav lidu byl k rozchodu marně vyzván, nýbrž že obžalovaný osobně byl několikráte veliteli stráže vyzván, aby odešel z nádraží, že však neuposlechl. Napadajíc tento předpoklad, zasahuje stížnost jen nepřipustně do oblasti volného ocenění průvodů soudem nalézacím (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Vůči skutkovým zjištěním a jasnému znění a smyslu zákona jsou

splněny všechny podmínky přečinu dle § 283 tr. zák. a není zde proto důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Z vyloženého právního stanoviska bylo by bez právního významu, zda obžalovaný tehda skutečně působil na lid, by uposlechl úředního rozkazu a opustil nádraží, poněvadž, i kdyby tomu snad tak bylo, nemohlo by to odčiniti zjištěnou jeho trestnost dle § 283 tr. zák. Zamítl proto nalézací soud právem důkazní návrh obhájcův o oné okolnosti pro nezávažnost, nehledě ani k tomu, že soud považoval na základě svědeckých výpovědí za vyvráceno tvrzení obžalovaného, že měl v úmyslu svým chováním lid pouze utišiti a zabrániti krveprolití. Zamítnutím dotyčného návrhu nebylo proto porušeno právo obžalovaného na obhajobu, i není tu oprávněného podkladu pro uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř. (nesprávně čís. 5). Pro dovolávání se důvodu zmatečnosti dle čís. 9 b) § 281 tr. ř., jenž je povahy hmotněprávní, nedostává se již formelních předpokladů. Neobsahuje rozsudek výroku o nepřiznání některého z důvodů, trestnost činu vylučujících nebo rušících, a ve zjištěných rozsudku nelze též shledati skutkových okolností, které by opodstatňovaly některý z takových důvodů, zejména skutkový omyl, jaký má na zřeteli § 2 lit. e) tr. zák., takže schází jakýkoli skutkový podklad, jež bylo by lze porovnat se zákonem. Stížnost není proto v uplatňovaném směru po zákonu doličena. V té příčině pak, že obžalovaný by byl neuposlechl výzvy k rozejití se vědomě, nevzbuzují zjištění rozsudku nejmenších pochybností, i jest jakýkoliv odpor v tomto směru nepřipustným. Nalézací soud uznal též správně, že shora probrané neuposlechnutí stráže dle § 283 tr. zák. jest u obžalovaného kvalifikováno přitěžující okolností § 284 tr. zák. Zjištěno, že obžalovaný nejen výzvy k odchodu z nádraží neuposlechl, nýbrž i, že veliteli stráže namítal, že lidé půjdou sami z nádraží, poněvadž již zatčení nejsou ve vlaku a že není třeba bajonetů a že na slova velitele stráže: »Pane řediteli, vy jste nebyl na vojně, vy tomu nerozumíte,« dal v odpověď, že, i když nebyl na vojně, má životní zkušenosti a může rozuměti tomu více, než kdo na vojně byl. Těmito výroky dal se obžalovaný nepochybně do hádky se stráží, v kterémžto ohledu dle zákona stačí již pouhá odmluva, pokud se jí projevuje názor, přičící se vůli vrchnosti, tudíž již skutečnost, že proti výzvě stráže k rozchodu se vznášejí námitky. Větší nebo menší prudkosti těchto námitek se k opodstatnění pojmu hádky (Wortstreit) nevyžaduje. Nerozhodno je při tom, byla-li slova obžalovaného snad způsobilá, uklidniti dav, v nádraží se nalézající, třeba že proti tomuto náhledu stížnosti svědčí již přirozený smysl užitých výroků. S tvrzením, že hádku vyvolal vlastně velitel stráže sám a že obžalovaný k němu ani přímo nemluvil, nýbrž všeobecně vyjádřil svoje mínění, ocitá se stížnost v rozporu s hořejším zjištěním soudu nalézacího a nelze k ní vzhledem k ustanovením §§ 258 a 288 č. 3 tr. ř. míti zření. Ani co do výroku dle § 284 tr. zák. není proto dovolávaný důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. opodstatněn, kdežto citované důvody čís. 5 a 9 b) tohoto § zůstaly zde vůbec nedoličeny. Správně bylo použito dále zákona na skutkový děj, nalézacím soudem ve směru § 305 tr. zák. zjištěný. Neboť, uváží-li se situace, za jaké závadná slova byla pronesena, že se tak stalo, jak rozsudek zjišťuje, před rozčileným davem (prvý výrok obžalovaný před davem vykřikl), jenž dostavil se na nádraží, by odjezdu zatčených zabránil, jich propuštění vymohi a jenž také svou vůli v tom ohledu prosadil, že od eskortování zatčených

dotyčným vlakem musilo býti upuštěno, pak opravňují prokázané výroky k závěru, že jimi obžalovaný násilný odpor davu proti vrchnostenským orgánům, službu konajícím, tudíž protizákonné počínání demonstrantů, i když snad nevychvaloval, tedy aspoň omlouval, dává tak na jevo, že postup demonstrantů není závadný a že není příčiny, by proti nim se zakročovalo způsobem, jakého se nepoužívá ani proti takovým provinilcům, jakými jsou v očích obžalovaného lichváři. Na věci ničeho nemění, že obžalovaný nevyřknul přímo, že lidé jsou v právu, když se vzpírají odjezdu zatčených a neposlouchají rozkazu k rozejití se, poněvadž stačí, když se to podává nenuceně a logicky i z té formy výroků, v jaké byly proneseny, to tím více, když v oblast § 305 tr. zák. spadají jen všeobecná omlouvání protizákonných skutků, aniž jednání, jež je omlouváno, musí býti blíže označeno. Ke skutkové povaze § 305 tr. zák. postačí též, že v obžalobu dané výroky jsou o sobě, tedy objektivně způsobily, názor osob druhých o nedovolenosti jednání otrástiti neb zviklati. Tuto způsobit nelze výrokům obžalovaného odepřít. Při tomto stavu skutkovém a právním nebyly by důkazy, obžalovaným nabídnuté, soudem však zamítnuté, s to, přivoditi nějakou změnu ve prospěch obžalovaného. Tvrzení stížnosti, že výroky »to je příšerné viděti strojní pušky, na lichváře se se strojními puškami nejde« a »tím se lid jen dráždí« byly proneseny v úředních místnostech pouze v přítomnosti úředníka a důstojníka v takové vzdálenosti od demonstrantů, že na tyto nemohly působiti, nekryje se zcela se zjištěními rozsudku; praví se o prvnějším výroku, že ho učinil obžalovaný ve dveřích u kanceláře staničního úřadu, a z rozsudku nelze též nikterak seznati, že demonstranti se nalézali ve vzdálenosti, stížností tvrzené. Rozsudek vyslovuje naopak, že i tyto dva výroky byly proneseny před davem, kteréžto zjištění má svůj podklad zejména ve výpovědi svědka majora Václava H. Zákonný moment veřejnosti resp. »před více lidmi« je proto dán. Co se týče otázky subjektivního zavinění, může zlý úmysl k § 305 tr. zák. vyžadovaný záležeti i ve vědomí pachatelově o protizákonnosti jeho činění. Toto vědomí nalézací soud výslovně zjišťuje a po zákonu (§ 270 č. 5 tr. ř.) odůvodňuje, i jest brojení stížnosti proti tomu nepřipustno (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.).

Čís. 602.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.) nelze obmeziti pouze na trest klavní.

K zadostiučinění nelze odsouzenému uložití věnování ve prospěch osob třetích nebo nezúčastněného fondu.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1921, Kr II 786/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti na záštitu zákona mimo jiné takto právem:

Usnesením okresního soudu ve Velké Bytšči ze dne 30. prosince 1919,